

פריק להו בארבעה וזוי: דהיינו סלע: **הא נמי לא שאל:** דהא חזין דהיכא דיויר לסקפ ונותן מעות סלע לשנה ספק יהיו זה פירות ספק לא יהיו זה פירות הו' וצני מעיקרא ומיפרק דהאי: **הסם לאו הולאה:** בדפדיון תליא מילתא ורחמנא אוקמיה אחאי פדיון ואמר דבני נפרוק: **דלא מלי מסלך**

לוי: כל שנתו ואפילו באתרא דמסלקי: **דשכונה גביה:** אין שכן קרוב ממנו ואם בל הלוה למוכרה אין צבעל מנריה שכן טוב לקנותה כזה: **טרשא דרב פפא:** דלמר לעיל (דף סה) שכתב לא פסיד כו' לית הלכתא כוותיה כדלמרחן מאי חזית דלולת דמר דידך ויל דמר דידך: **מחוזא:** בני מחוזא: **דוקפי רוחא אקרנא:** שקונים פרמנטא (ו) בעלי בתים ונותנין למגרים למחצית שכן ושמן כך וכך שכן יהיה בהן חוקפין מחצית שכן עס הקרן וכותבין בשטר פלוני חייב לפלוני כך וכך לזמן פלוני: **וכי אסו לקמיה:** ואמרי ליה לא הוה רוחא מהימן להו: **פינה היכא דאיתיה לידיו:** אם יחא אצין קיים לזמן הפרעון שהוא חסד ומאמינים ומה אם ימות היורשין יגזו הכל: **חירי:** המקבל שדה מחזירו בעשרה כורין לשנה בין מעשה הרבה בין מעשה מעט: **חירי נרשאי:** שהיו בעלי בתים מלוים מעות לעניים על שדומיהן וחזירים ומוכרים אותם להם כך וכך כורין לשנה: **אימא קנייה:** מלוה להך שדה לאקנייה נהליה לבעלים בתורת חסדיות נמצא נוטל רבית קלואה שהרי אין טורח זה ואף אם תלקה לא יפסיד מחסירותו כלום: **שהינא כמע עידוין:** צד המלוה ועשה הוא ואכל בנכיתא והדר חכרה מיניה: **שפיר דמי:** כדי שלא תנעול דלת דכיון דשהיה גביה ואכל תלת שנין מה לי עזב זה איהו ומה לי חכרה: **ולאו מילתא היא:** דלפילו שהיה נמי אסור דרביה גמורה היא שאין כאן ספק כעושה ואוכל שפעמים שמוציא ואינו נוטל: **בתנא:** אין מושיבין

חנוני למחצית שכן: לא יאמר בעל הבית לחנוני הרי פירות נמכרים בשוק ארבע סאים צלע ואתה מוכרן בחנות פרוטה פרוטה ומשתכר סאה הילך פירות ושך ומכור תמיד והריות נחלוך. וטעמא דמילתא משום דלמריין לקמן (דף קד) הך עסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון סתם המקבל פרמנטא למחצית שכן מקבל עליו אחריות חזי הקרן באונסין וזולא הלכך ההיא פלגא כיון דמייחזי באונסין מלוה הוא אללו שרי שומא היא אללו צמעות כשער השוק ודעו ליתול חזי שכן נמצא מתעסק בחציו של בעל הבית שהוא פקדון אללו בשכר המתנת מעות המלוה לפיכך אסור: **אלא אם כן נותן לו שכן עמלו:** בחצי: **אין מושיבין תרגולין למחצית:** לשום צינים דמיים לצעל התרגולות להושיבה עליהם לגדל אפרוחים למחצית שכן מה שהיו האפרוחים שוין יותר על דמי הצינים דהואיל זה מקבל עליו אחריות חזי דמי הצינים אם יתקלקלו או אם ימותו הוה ליה פלגא מלוה שהרי (ו) נשומין עליו דמיים מעבשו דמיהן עליו צמולה ונמצא זה מנדל את חציו שהי שכן המתנת מעותיו: **ומזונו:** מזון שהוא מוציא באפרוחים: **ואין שמין עגלים וסוויים למחצית:** עכשיו כן שוין כך וכך קבלם עליך לגדלם שנתיים למחצית שכן ולמחצית הפסד אם ימותו: **אלל מקבלים עגלים וסוויים:** קטנים בלא שומא שאם ימותו לא ישלם כלום ואם יחיו יתקנו ציניהם: **לכשיהיו משולשים:** לכשיעמדו על שלש גדילתן שלש שור ושלש סוס או יתקנו: **וממור:** מגדלה עד שהיא טוענת משאוי. כך היה מנהגם לגדלם קודם חלוקה: **גב' ה"ג סנא כפועל צטל:** ובתמיתין לא גרסינן צטל: **כפועל צטל:** משמע כמה אדם רואה ליתול ולישב צטל: **מאי כפועל צטל:** הלא אין יושב וצטל שהרי אדם רואה ליתול ולישב צטל:

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא סח.

ונותן לו שברו בפועל במ"ל: אי גרס תנא כפועל צטל א"כ לא גרסי' צמתי' צטל פירש בקונטרס כפועל צטל מאותה מלכא דצטל מינה היינו שאם היה עושה תחלה מלכא כצידה ומרית הרבה וזאת היא קלה אומדים כמה יניח משכרו לעשות מלכא זו שזו יותר ממנה שנותנות לעשות כי אין אדם מניח מריות גדול אלא מעט אע"פ שצא לו בטורח יותר ולפירושו אחיא מתניתין כ' שמעון דלמר נותן לו שכר משלם ולא כ' מאיר וקשה לפירושו דקאמר בגמ' אכל סיפא דנפיש טרחא אימא לא סגי ליה כפועל צטל והשתא והלא לפי מה שאל כצידה נוטל יותר אחיא כ"ד מה שאין כפועל צטל ועוד דקמיה בתוספתא (פ"ד) המושיב את חזירו בחנות למחצית שכן נותן לו שכר כפועל צטל דברי ר"מ [א] משמע דמתני' אחיא כ' מאיר ולכן נראה לפרש כפועל צטל [ב] היינו כיושב וצטל לגמרי והשתא א"כ צריכותא דגמרא ומתניתין אחיא כ' מאיר והא דקאמר בגמ' רבי מאיר בין מרובה בין מועט היינו כלומר בין היה עוסק במלכא מרובה בין היה עוסק במלכא מועט לעולם נותן לו כפועל צטל ר"ש אומר נותן לו שכר משלם אומדים כמה היה רואה ליתול ולישב צטל מלכא כצידה שהיה עוסק ויעסוק במלכא קלה כזו דהיינו טפי מ' מאיר והא דקמיה בתוספתא בסיפא דמר מילתיה דרבי מאיר ו' שמעון אומר נותן לו שכר משלם אכל אינו דומה עושה מלכא ליושב צטל יושב צממה ליושב צאל לא צטל לגמרי אלא כצוק אלו החמורה ומיהו לית צצוק אלו מציאות (דף לא) ושם גבי השבת אצידה דקמיה נוטל שכר כפועל צטל נראה כפי' הקונטרס מדפריך הסם הא לא צטל הווא' משמע דפריך משום דמשמע ליה צרייתא דקמיה כפועל צטל שנותנים לו כמו שיראה פועל לישב ולישב לגמרי [ג] לכך נראה לפרש הסם הך דמשני אציי כפועל

צטל מאותה מלכא דצטל מינה כדפי' בקונטרס וא"ת אם כן הוא נוטל שכר על השבת אצידה ובהכונס (ב"ק דף טו) אמרינן דטעם דשומר אצידה הוי כשומר חנם משום דמאי הנאה קא מטי ליה וע"כ לא קאמרי רבנן טעניה בשכר אלא משום דא"כ לכתוב רחמנא טעניה ולא צני פריקה וי"ל דאין לחוש אם נוטל שכר כיון שעוסק במלכא אחרת ומפסיד דהא אם היה שם בית דין היה מתנה ליתול כל מה שמפסיד ועכשיו דליכא צ"ד למה לא יטול כל טרחו ובפרק עד כמה (בבבב דף טז) ושם ד"ה כפועל) נמי דקמיה נוטל שכר לרון כפועל צטל הסם נמי י"ל כפ"ה כיון שמתצטל ממלכתו יכול ליתול שכר: **אלא אם כן נותן לו שבר עמלו ומזונו:** הכא לא שייך למיתני כפועל צטל דאין מתצטל להאכילה ולהשקותה אלא רגע אחד ציוס אכל חנוני כל עסקו כך דמיה בתוספתא (פ"ד) המושיב חנוני בחנות אם היה אומן לא יעסוק באומנתו: **אבל מקבלים עגלין וסוויין:** תימה מאי קמ"ל פשיטא כיון דאין מקבל עליו אחריות ואי משום דבעי למיתני ומגדלין אותן עד שיהיו משולשין זה היה יכול להשמיענו ברישא לאחר (ו) שנתן שכר ויש לומר דקמשמע לן דבסתמא אין מקבל עליו שום אחריות ולא הוי עסקא כיון דבתחלה כשקבל עגלים לא שמו אותם אלא לאחר שגדלו ובאין לחלוק השבח או שמין אותם כמה שהציבו ולהכי תנא ברישא שמין ובסיפא מקבלין וכששמין בשעת קבלה צמסם מקבל עליו חזי האחריות כמו בשאר עסקא: איכא

עורר להוליך ולהציא פירות לחנות ולמכור ולקבל מעות ולמדוד הפירות: אמר

א [נמי] פ"ו מה' מלוה הלכה ב' טו"ע ח"מ סי' קו פט"ו [ג]:
עו ב' מ"י שם סנה לאון קצט טור י"ד סי' קעב:
עו ג מ"י פ"ב מהלכות שמיטת הלכה ט סנה עשין פב טו"ע ח"מ סי' קעט פט"ו טור י"ד סי' קעב:
עו ד מ"י פ"ה מהלכות מלוה ולוה הלכה י סנה לאון קטו טו"ע י"ד סי' קעט פט"ו טור י"ד סי' קעב:
עו ה מ"י שם הלכה טו ועיין ב"מ סנה שם טור ש"ע י"ד סי' קסד פט"ו א וסי' קעב פט"ו ב: פ מ"י שם הלכה ט סנה שם טו"ע י"ד סי' קעב פט"ו ב: פא ט מ"י שם פ"ח מה' שומפין הלכה א סנה שם וסי' פב טו"ע שם:

תורה אור השלם
1 יש רצון ראיתי תחת השמש בשנה שיצא מלפני השליט:
קחלת י ה

מוסף רש"י
עד שיהיו משולשין. שיהיו שלש שנותיהם וגמרה גדילתם, דהיי שפיר ומעיל למילך (סנהדרין סה: ע"ש).

א [לקמן עג:] ב לקמן קח: ג [לעיל סה:] ד לעיל לא: כסודות טו: ה אכל בספרים שלו ל"ב לעיל לא הלא צטל הוא ר"מ:

הגהות הב"ח

(א) גב' כמה עידינן והדר חכרה שפיר דמי כדי שלא תנעול דלת כפועל לזין ולאו מלתא היא: (ב) רש"י ד"ה חזפי וכו' מבעלי בתים: (ג) ר"ה א"ה מושיבין וכו' שהרי שומעין שומעין: (ד) תוס' ד"ה אכל וכו' שנותן לו שכר:

גליון הש"ס

גב' לריא דבר בריא. ע"י לקמן דף עג ע"ב חוס' ד"ה טור: בתנא אין מושיבין חנוני. עין לקמן דף קד ע"ב חוס' ד"ה ה"א:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ונתן. משמע דמתני' סי' י"ב וכו' ה"ר"ף ועמ"ל וע' במלחמות: [ב] שם כפועל צטל היינו כו' י"ב ר"ל שמשלם לו על המלכא ראשונה ולא על העסק כלל וכו' סמ"ג והר"ש אימא דבכורות כ"ט ב' ד"ה כפועל כו' אלא הי"ל שנותנין כו' אכל הטור מפרש להיך שנותן לו על העסק ולא על המלכא ראשונה ועמ"ל: שם ור"ח פי' שם כמות כו' וכן פי' הרשב"א וכו' במלחמות שכן הוא פי' ה"ר"ף אכל סמ"ג כתב ש"ר"ף מפרש כפי' רש"י ומפרש דברי ר"ש כמ"ס תוס' אליבא דר"מ (ועמ"ל רבינו בח"מ סי' ס"ה ס"ק ג' ו') [ג] שם לך נראה סי'. י"ב אכל בבכורות פי' ההוא דללו מציאות כמו וסי' כפירש"י וע' סמ"ג שם וכו' הטור בח"מ סי' רס"ה והרי אכל הרמב"ם וט"ע כתב שם כפי' תוס' בבכורות ולענין בכורות סי' ה"ה הר"ש וטור סי' ש"ב כפי' תוס' כאן ושם לענין רבי: